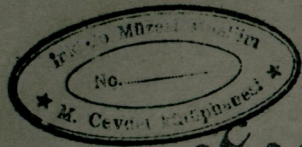

۵ ایلول ۱۹۱۸

صافی : ۶۰

اوجنچی جلد

کیلی مخبوت

احتراسر كلوب اوندە بوووا يادى ايدى. سويله، عزيز دوست! بوروح، ريك حضورينه چيرجىلاق چيقاييه چكى؟ او، هستندن قورولسه بيله ريا وجيلدن قورولولاماز. عشق اورنولى كيده چك. وقيصقانادن سوه بيله چكى؟ هيأت، خاير، اوردهده، اوفىده قيصقاناق، آغلايه ق، انجيدهرك وايغينه ريك سوه چك.

قره عئان اوفى

يعقوب قردى

تاريخى سيار

جلاد قره على

عئانى حيات سياسيه سنده جلادهم بر وظيفه بيا ايدردى. عدالتك واسطه اجر ايسى، پادشاهلر و پاشالرك قهر و تاديب آلى، جلادى. بعضا بو وظيفه نك سراى بوستانخايرى و طواشير طرفندن ده ايفا ايدليكى واقع اولوردى. فقط بو قانونسزلىق، آلتى ضرورت حالنده، جلاده بولونامدنى زامانلر، تجوز ايديليردى. رسى بر سياست اجرا اولوناجى، اركان دولدن برينك «قيدى كوروله چكى»، «كارى آغام ايديله چكى» ويا «زاله لى فرمان اولوندى» زمان، بو وظيفه صورت مخصوصه ده جلاده طرفندن ايفا اولونوردى. سراك معين و عاشلى بر جلادى اوله بى كي، اكترى ولايتره كيدن، اردولر سوق واداره ايدن پاشالرك معينلر نه ده جلادلى بولونوردى.

جلادلرك وظيفه سى، تعيين اولونان مجازاتى بر حانه اجرا ايله مكدى. بوجزالر غايت بسيط و قطعى ايدى: بوغنى، كللىنى اورمق، بره چو كوتوب قافاسنى كمك، كارى اتمام ايندكدن سوكره چيرجىلاق آت اوورينه عرصانى تيروب سوقاق سوقاق قوشديرىق، چىلاق وجودينه بوملر ديكهرك سواقلرده تشهير اتمك، فائزه اورمق، درياه الفا اتمك، قارنى يارمق، دريىنى صوبق، كللى كسكدن سوكره بر پشتهلر ساروب تقدم اتمك، آياغنه ايت قاطوب سواقلرده سورومك، كوكسندن ويا جالفرندن طمار چيقارمق.

بو مختلف جزالر ايك قسمة آيريليليردى. بر قسنى فردى يعنى جلاده طرفندن ايفا اولوندى. ديكرى ده زوريلار طرفندن بالذات عدالت اجرا اولوندى زمان آتى وغير اختىارى تطبيق ايدىلنليردى. قول «شرع ايله دووايه قيام ايديكى» ويا اوكلر نه علمائى كرام، زوربارلوسىماي آغارلى، سرايه هجوم ايندكارى زمان، اكترى:

— دفتر اولونانلارى ورك. ياره ليم.

ديه فرياد ايدلر، سراى قايليرندن اوكلرينه آتيلان دردمندلر خنجر اوشورلردى. بوسياست غير رسى و جالب مرحمت اولاييليردى. فقط جلاده اوچوردنى كلبه، كسديكى قافاه، بوغدىنى و چودلر كيسه آچيلاردى. بو صورتلر بوغنى، درياه آتيلدى

مشروع و عادلانه بر جزانلى اولونوردى. اكترى پاشالر، حقارنده كي اعدام فرمانك قورقودن تاخير ايدليكى طويجه، آخر وقتلر نه پادشاهه عاصى اولمايه چالغى بيا ايدلر، قافالارنى متوكلايه جلاده اوژاتيرلدى. بونكه برابر بوجزالر ايفا ايدن جلاده هر كسك نفرتى جلب ايدر، شخصيتى آلتى سراك اورته قاپسى اوكلنده كي چشمه باشنده كوستر، بو مهم وظيفه نى هر كسك نظر حقارى ائتله ايقايليردى.

عئانى سرائنده استخدام اولونان جلادارلر نه سنده يالكز برى جسارت و مرحمتلر كللى ايله تحير ايتشى: قره على!

قره على، مراد رابع و سلطان ابراهيم دورلنده وزاران و دولونلور دن بك چوق كئييك قافاسنى كمشدى. جلاده قره على درجه سنده صنعتنه دوام ايدن، اهل دولت اعاندى جله موفق اولان جلاده كوروله مشدى. قره على حسز، متين و مرحمتلردى. اوليا چيليك تغيرى وجه ايله جلادارك «استاد كالى» ايدى. اوليا چلي، مراد رابع دورلر بو مهم سياسى بالذات كورومشدى. سياحتنامه سنده شومورته تصوير ايديلور:

«بو قومك استاد كالى قره على دركه، بازلورلى صيغابو تيغ آتش تاخى كرينه بند ايدوب سائر اشكنجه، فرينه، نقش بند، كريند، زناوت بند ده چك اوچى اشيقى باغلى كندلرى كرينه كموب آلت اشكنجه دن كلبه دان، بورغو، سيار، خور قيتل، سدين سوكر، نلسان، بقه كارت، درى يوزمه چك تتراش، پولاد طاس، درلودلر زهرلى آلتلر، آل و آياق قيرمه مخصوص باطللر ايكى يانه طاقشديروب سائر خليفه لرى دنى بندش ياره آلان ايله كورلره زينت و يروب يايين سيف مردهانه جنبش ايدهرك عبور ايدلر»

قره على صنعتيله مقتدرى. برآننده باطله، اوپر آننده اولوبه حكوم، باشى مطروش، قاوغى بو اولانمش، وزرات موقعندن ذلله سقوط ايتش، مهر شريف اوغورنده هر درلو دسيسه ي ارتكابدن چكينه مش، اوزون صافلى، صارا رمش بكييله وزيرلر و دفتدارلر ايدى قوله ويا سياست چشمه سنك اوكه سوروكلديكى زمان، ميجل برايش كورديكه قان اولوردى. اطرافه باقاز، شكارى اولدبرمكه بويوك بر ذوق طوياردى.

آمرندن كورديكى لغات ايسه يا:

— بره كافل!

عنايتن ويا:

— قره على تسليم ايله!

طرزنده بويوك براعتدا اظهارندن عبارت اولوردى. اوزمان قره على هيچ اعتدالى يوزمه قيجى پكر، بر اوروشده قافاله كوكوف ايكى بولردى.

قره علىنك مطنطن و مدبذب كسديكى پاشلاردن برنجيسى، مراد رابع زماننده يكيچرى كاجى عئان

افنديك باشيدى. قره علىك پادشاه حضورنده رسى و يارلاق بر صورتده افاى وظيفه ايتى بونكه باشلامشدى. مراد رابع يكيچرى دفترنه چوقلر چوق قيد اولوندىنى كوردى. يكيچرى كاتلر نه دفتات ايله تنبيه ايتدى: «مرده برنه آدم كيه سين!» ديدى. يكيچرى كاجى عئان افندى دن ده نك ايتىدى. ياره تكليف ايتديردى. قبول ايتديركه موفق اولدى. عئان افنديك جله سنى قافالا ياقالاماز حضورينه چاغيردى. دفترده كى اسى كوستره ك:

— بره كافل يونه در؟

ديجه، عئان افندى يابه جنى شاشيدى. جواب ويرمك ايتىدى، و برمه دى، نهايت مراد ايت:

— بره قردى، كس شوخا نك باشى!

«ديكى ساعت عئان افنديك كللى ميدانه غلطان» اولدى.

قره علىك ايكچى اثرى، مهديك اداسنده بولونان سفره شينك قتلدى. مراد رابع قونيه ده شينى حضورينه كيتديكى زمان:

— بقه، سن حضرت عيسام دير ايتش سن، كرجكيدر؟

ديه صوردى. شينخ افندى ده:

— حاشا بنات محمدنم، وعيسى عليه السلامه منتظرلردم.

جوانى و بردى. مراد رابع ديكلمه دى، درحال قره على اشارت ايتدى.

قره على بوسفر ايجه بر وظيفه نى تعيين ايدلى. شينخ كوكسندن طامارلر چيقارلاق، بارماقلىك مفاصللر بر برر كسيله جكدى. قره على بو وظيفه نى مدقق، صنعته جلبوب بر اوپراو كور ايفا ايتدى. حق شينخ افندى:

— مجله ايجه جلاده آغا!

ديه قره على به منات درسى ويرمك ايتىدى؛ فقط ماهر جلاده هيچ طورى يوزمادى، شينخ سويدى، باشنده قوجه بر صادق، چيرجىلاق بر مره كيه پنديردى. برونى و قولاغى، الارنى و آياقلىرى كسدى، احوال ايله اردو ايتنه بر اقدى. شينخ ده ظلملر واضطرابلر ايجنده تسليم روح ايتدى.

قره علىك اوچنى اثرى برمغى ايدى. مغرينك قدر مراد رابعه مراجعت ايتدى، آلتون ياباي يارد اولوندى سويله دى. مراد رابع، مغرينك ايتىدىكى آلت ادواتى تدارك ايتديردى. بركون ستان پاشا كوشكته مغرينك بايندى آلتون كندىنى تقدم اولوندى. سلطان مراد، مغرينك كندىنى اغفال ايتديكى آلتنجيه، كمال اعتدال ايله امر و بردى:

— قره على سويلك، حريق كسوپ درياه آتسول قره على دانا، صفه سدو قى ياننده افاى وظيفه حاضر، بكيبودى. كسدينى امر و بريلر و برلر درجا مغرينك ياقاسه ياشيدى، هان اورايه چو كوتوب بونى اوردى. سوكره باشى جسد ايله برلكم

ساتر اشکنجہ آلنریزیدہ میدانہ دوکدی . جنجیہ کال ملائیلہ پافلاشدی :

— سوبیلہ افندی سلطام سوبیلہ ! بوتادراکار سلطام اچوندی .

دیدی ، جنجی خواجہ شاشیری ، بارہ لری بردلو سوبیلہ میور ، متصل آغلاوردی ، نہایت دیوارلرده ، صربون آلنرلرده کومولو چیل آچقلمی ، خالص العیار آلنولری سوبیلہ دی . قره علینک بو خدمتی صوک وناغ بر خدندی : بو آچقلملر عسکرک علوفیہ ویریلجک ، جنجی بارہ سی ، یوف آچقمن ، چسکای آچقمنندن باشقہ برشی کورمین استانبول پاسہ سندنہ بویوک بر دغبت کورہ چکدی .

قره علی بوسوک وظیفہ ایلہ مسلکی تنوخ ایتدی ؛ فقط اوسنہ کندیدہ ، ذلیل وحقیر ، قربانلرینک یانہ کیندی (۱۰۵۸) .

احمد رفیق

اوروریہ

طوفان کی اوغولدايان صرصریکزلہ صاورولورور افقرلرہ شانی بر دومان ؛ ظفریکز حیرتلرہ سوبیلہ نیر حالا خارلرہ کوجوکر یایدیکزندن .

آی حدودہ قوشوب اولنن بیکارجہ جوان ! آلبتہ وار ایچیکزده کنج نشانیلر ؛ ناصل قیش سیزہ آجل ، قلی یاعادن آی دوریلر بر برج کبی دلیقانیلر .

کون یویارکن آقی دیکزک دالعلری قان کفنی قافلہ کز اقفہ طوبلانیر شہارلک یالدرلانان رھکدارنی

روح سزی طواف ایدن بر دعا صانیر .

سپاری ، ییلرملر یافدنی زمان خیالندہ نہ ییلیم وار خیالکز ؛ بر فورطنہ قویسہ بکا سزک قهرمان روحکزی خاطرلانیر قیاران دھ کیز .

یانار داغلرکی طاشقین بر قلم اولسہ یتہ صومار هیبتندن دوکولن قاک ؛ متناک الھامیدر آثرم ؛ یوسنہ ، شرعہ صیفاز علوی بو شاعرقہ نک .

چالدرانندن ، یزانسارک سورنندن آشان ظفرلرک ، بر کولکدر بونک یانندہ چناق قلہ میدانندن طوبلادینک شان ، ہانکی عرفک اوقوشندر داستانندہ ؟ .

حق سہا

سوربیور ، قافاسنہ بوسوقلر ایدیربیوردی . نہایت باشی دیڑ اوستی چوکرتدی ، بلندک کمندی بونہ کچیردی ، براوجندن کندی ، اوراوجندن شا کردی چکدی ، زورلہ ، برسیقیدہ ہزاربارہنی بوغیوردی . احمد باشانک قره علی بوسوک سوزلری شو اولدی : — ہای کافر قحبہ اوغلی !

قره علی وظیفہ سندنہ جدی ایدی . سیاست حس فائیرتیرمازیدی . ایشتی پتیرکندن صوکر اسدراعظمی کوزلجہ صویدی ، اولوستی بر بارکیرہ باغلادی ، اوکنہ شا کردی چکدی ، کندیدہ آرقندن قیریاچلایہ قیریاچلایہ آت میداننہ کچیردی .

جلاد قره علینک اک مہم اثری سلطان ابراہیمک قتلیدی . قره علی ، شیخ الاسلام ، صوفی محمدپاشا ، قاضیسکر ، شا کردی حال علی ، ہب برلکدہ سلطان ابراہیمی بوغماہ کیندکاری زمان ، صنعتندہ بویوک بر ضف کوسترشدی . قره علی مراد رابع زمانندن بری وزیرلر کسکش ، شینلرک بونی اورمش ، دوللولر بوغمشدی ؛ فقط پادشاهہ آل اورانباہ حجارت ایدہمیوردی . سلطان ابراہیم ، پریشان ومتاثر ، آغلاور ، فریاد ایدییوردی . قره علی ، کیسہ نک خبری اولادن صوبوشیدی . صدراعظم ، آئندہ دکنک ، قره علینک پشندن قوشدی :

— برہنی شول ملعون !

دیہ باغیریوردی . فقط قره علی ، کلہری بر اوروشدہ اوچوران لمکدار جلاد ، بو جناہی ارتکاب ایدہمدی . مراد رامک خاص جلادی ، صدراعظمک آیانغہ قاپاندی ، آغلادی :

— دوللو . بی قتل ایلہ . خوف ایلرعدشندن آلم آیانغہ طوتاز .

دیدی . بونون وجودی تفرہور ، صدراعظم آغلایہ آغلایہ یالورایویوردی . قره علی یالورادجہ صدر اعظمہ دکنک بونہ کوزنہ اوربیور ، متادیا : — برہ ملعون ! ایشک کور .

دیہ باغیریوردی . نہایت قره علی ، شا کردی ایلہ برابر ، سلطان ابراہیمک محبوس اولدنی اوطہیہ کیردی ، فریادلر وکوز یاشلری ایچندہ سلطان ابراہیمی بوغدی . جلادلندہ نیز ایدن قره علی قلیندہ ضعیف بر صرحت نقطہ سی بولوندیغنی کوسترمش ، بو جناہی ارتکابندہ تأخر ایتدیکلر ایچون مفتی انامک وصدراعظمک عتابنہ دوجار اولمشدی .

قره علینک صوک اجزائی ملندہ ایدی . فوجہ جلاد ، جنجی خواجہی قورقوتاجق ، طوبراقرلہ کومولو آتولنلری ، کومولرلہ یاورلری میدانہ چیقارجدی . جنجی خواجہ ، بارہ لری متصل اشکار ایدییوردی . قره علی ، کمال وقار ایلہ جنجینک حبس اولدلیک اولہیہ کیردی . خواجہ نک بی بکزی آغمدی . قره علی هیچ اعتدالی بوزمادی . اوطہ نک اوچانغہ ایکل طاش قوبدی . قاش ، آشقن دھ

بورنوسنک ایچہ صاردی ، آغانہ فوجہ بر ملاش باغلادی ، جان اوراچقندہ ، سدان پاشا کوشکنک اوکندن مرمریہ صالیوریدی . کذا رومیہ شینک خصملری "برفتہ حدوث ایزدن اول شینک آخرتہ کینستی مقول" کوردکاری زماندہ شینی بوغمی وظیفہ سی قره علی ایغا ایتدی .

قره علی سلطان ابراہیم زمانندہ اک مہم وظیفہ لردہ فولانیلیدی . ارضریمدہ دوزمہ آیارہ نامیلہ بری ظهور ایتدی . سلطان ابراہیم تلاشہ دوشدی ، آبارالغی ادعا ایدن حریق ملوتیردی ، قافاسنی کسک ایچون جلاد قره علی کوندردی .

کلہ استانبولہ کلنیک زمان شپہ حاصل اولدی . سلطان ابراہیم ، باشک آیارہ باشانک باشی اولدینہ اینانیاور ، ہرکسہ سوربیور ، بردلو قائم اولایوردی . نہایت قره علی چاقیردی ، باشک حقیقہ "آبارانک باشی اولوب اولادینی صوردی . قره علی کال جرآنلہ شو جوابی وردی :

— واللہ یادشام . صلوہ مغربدن صوکر افرالوق بر کوشدہ بوزی اوستہ یامش بر حربی بکا آبارمدر دیو کوستردیلر ، بوغدم . بوزی وشانلی کورہمد .

قره علی ، بو سورتلہ ، وظیفہ سی حرفاً اجرا ایدر ، قلی ایدہمکی کیسہ لک شخصیتلری بو موقعلری نظر دقہ آلامزدی . قره علینک کوردیکی اک مہم ایشاردن بریدہ ، صدراعظم ہزار بارہ احمدپاشانک قتلیدر . احمد پاشا یکچیری زوربارانک ائندن فورتلوق ایچون یکی صدراعظمک ، صوفی محمدپاشانک مہرانیہ التجا ایتدی . محمدپاشا ، ہزاربارہنی صورتا قبول ایتدی ، فقط کیجہ یارسی جلاد قره علی بے تسلیم انکندن کری طورمادی . ہزاربارہ ، جلاد قره علی بی کور کورمن ، باشنہ کلجک فلاکی آغلادی . قره علی ہرچ اعتدالی بوزمادی . احمد پاشا کیجہ یارسی یانانغدن اوپاندیریلدی ، آشانہی ایدیریلدی . پاشا ، اوقو سرسملکی ایلہ فولہ قره علینک کیردیکنی کورونجہ شاشیردی ، یالکز دوداقلندن بر :

— ہای کافر قحبہ اوغلی !

تعامی چیقاردی ، او دقیقہ دن اعتباراً قره علی ایلہ وزیر اعظم پیندہ بر جنبش باشلادی . قره علی بو خطایدن بوز بولدی . پاشاہ :

— ہای ہر دوللو ایتدم !

دیدی ، اکلیدی ، کورکندن اویٹکہ باشلادی . شا کردی حال عدہ باشانک صوک فولہ کیردی . احمد پاشا پریشان بر حالہ ایدی . بی بکزی صارمیش ، مجال قالمشدی . صوفی محمد پاشانک آخور قاپسی اوکنہ کلنچہ ، طوردی . قره علی ، باشندہ ک فرضی طاقتی علی الملہ چیقاردی ، بلنہ صوقودی ، وزیراعظمک قاووغنی یافلادی کندی باشنہ کچیردی . او زمان ، ہزاربارہ پادشاہ جلادی آرہ سندنہ اوافق بر مبارزہ وقوعہ کادی : قره علی صدراعظمی زورلہ آخور قاپشندن اچیریہ